

**Ministerieel besluit houdende bescherming als monument
van vakwerkhoeves met hun onmiddellijke omgeving te Hasselt**

DE VLAAMSE MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR,
INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7 ;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009, 4 december 2009, 6 juli 2010 en 7 juli 2010;

Gelet op het ministerieel besluit van 23 december 2009 houdende vaststelling van een ontwerp van lijst van als monument te beschermen vakwerkhoeves met hun onmiddellijke omgeving in Hasselt;

Gelet op de behandeling van de uitgebrachte adviezen en ingediende bezwaren door het agentschap Ruimte en Erfgoed, afdeling Limburg op datum van 11 juni 2010, zoals voorgelegd aan de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 02 september 2010,

BESLUIT :

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009:

1° Wegens de historische, historische in casu architectuurhistorische en sociaal-culturele waarde:

- als monument:

vakwerkhoeve met losstaande bestanddelen en onmiddellijke omgeving, gelegen te

Hasselt (Hasselt), Beerhoutstraat 64;

bekend ten kadaster:

Hasselt, 2e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 390H, 390K, 390L, 400L2.

2° Wegens de historische, historische in casu architectuurhistorische en sociaal-culturele waarde:

- als monument:

semi-gesloten vakwerkhoeve en onmid. omgeving, gelegen te

Hasselt (Hasselt), Melbeekstraat 79;

bekend ten kadaster:

Hasselt, 8e afdeling, sectie D, perceelnummer(s) 1126A, 1127A, 1128C.

3° Wegens de historische, historische in casu architectuurhistorische en sociaal-culturele waarde:

- als monument:

U-vormige vakwerkhoeve met losstaande bestanddelen en onmiddellijke omgeving, gelegen te

Hasselt (Hasselt), Nieuwe-Heidestraat 24;

bekend ten kadaster:

Hasselt, 2e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 226, 227, 228, 230A, 231A.

4° Wegens de historische, historische in casu architectuurhistorische en volkskundige waarde:

- als monument:

kapel van Hilst met onmiddellijke omgeving, gelegen te

Hasselt (Hasselt), Oude Truierbaan ;

bekend ten kadaster:

Hasselt, 4e afdeling, sectie E, perceelnummer(s) 325M3.

5° Wegens de historische, historische in casu architectuurhistorische en sociaal-culturele waarde:

- als monument:

langgestrekte vakwerkhoeve, gelegen te

Hasselt (Hasselt), Platte-Vijversstraat 8;

bekend ten kadaster:

Hasselt, 3e afdeling, sectie C, perceelnummer(s) 888K/DEEL.

6° Wegens de historische, historische in casu architectuurhistorische en sociaal-culturele waarde:

- als monument:

L-vormige vakwerkhoeve met onmiddellijke omgeving, gelegen te

Hasselt (Hasselt), Trekschurenstraat 37;

bekend ten kadaster:

Hasselt, 4e afdeling, sectie E, perceelnummer(s) 367D, 367E, 368C.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Dient beschermd te worden als monument omwille van het algemeen belang, gevormd door zijn historische, historische in casu architectuurhistorische en sociaal-culturele waarden:

Hasselt (Godsheide): vakwerkhoeve met losstaande bestanddelen en onmiddellijke omgeving, gelegen Beerhoutstraat nr. 64

De historische waarde wordt als volgt omschreven:

De in de volksmond genaamde "Rooi Anna hoeve" is een historisch gegroeide vakwerkhoeve, waarvan het hoofdvolume in kern minstens teruggaat tot het einde van de 19de eeuw.

De historische, in casu architectuurhistorische waarde wordt als volgt omschreven:

Het betreft een hoeve met losstaande bestanddelen in stijl- en regelwerk onder zadeldaken met Vlaamse pannen. Op de verdwijning van het bakhuis na, is de historisch gegroeide totaalconstellatie van de hoeve intact behouden, als bestaande uit een langgestrekt stal-woonhuis-schuurvolume en een parallel ermee gelegen stalletje. De vakwerkstructuur van beide componenten is gaaf bewaard in gepikt stijl- en regelwerk met witgekalkte lemen (buitengevels stal-woonhuis-schuur) en gedeeltelijk bakstenen (stalletje) vullingen. De dakkapellen en lichten in de zijgevels met hangende pannen van het stal-woonhuis-schuurvolume werden toegevoegd in de jaren '70 onder begeleiding van wijlen Jozef Weyns, stichter en conservator van Bokrijk. Authentieke, te bewaren elementen zijn onder meer de behouden stal-woonhuis-schuur ordonnantie van het hoofdvolume, de gedeeltelijk bewaarde traditionele indeling van het woonhuis met twee grote, langs de zuidkant gelegen vertrekken met een dubbele, centrale haard, evenals de waterput en -pomp op het erf.

De sociaal-culturele waarde wordt als volgt omschreven:

De achterin gelegen, langgestrekte vakwerkhoeve met losstaand stalletje en bijhorend erf (met waterput en -pomp) met een tuin ten zuiden, een voormalig (thans verbost) akkerland ten westen en een verbindingsweg met de Beerhoutstraat, getuigt van een eeuwenlange bouwtraditie en van de traditionele agrarische activiteiten in de Kempen. Langs de toegangsweg staat een vermeldenswaardige, oude taxusboom.

Dient beschermd te worden als monument omwille van het algemeen belang, gevormd door zijn historische, historische in casu architectuurhistorische en sociaal-culturele waarden:

Hasselt (Rapertingen): semi-gesloten vakwerkhoeve (met uitzondering van de recente aanbouwsels tegen de achtergevel van de schuur) met onmiddellijke omgeving (met uitzondering van de losstaande, recente aanhorigheden achter de schuur), gelegen Melbeekstraat nr. 79

De historische waarde wordt als volgt omschreven:

Het semi-gesloten hoevecomplex heeft mogelijk een 18de eeuwse kern. De huidige configuratie gaat (op het bakhuis na) minstens terug tot de eerste helft van de 19de eeuw, gezien deze reeds afgebeeld staat in de Atlas van de Buurtwegen. Het oorspronkelijke bakhuis werd op het einde van de 19de eeuw afgebroken en vervangen door een nieuw bakhuis, dat aan de straatkant ten noordwesten van de hoeve ingeplant werd.

De historische, in casu architectuurhistorische waarde wordt als volgt omschreven:
Het betreft een semi-gesloten hoevecomplex rond een rechthoekig binnenerf met een bewaarde mestvaalt. De totaalconstellatie van de hoeve is intact gebleven met een woonhuis ten zuidoosten, een koe- en paardenstal ten noordwesten, een varkensstal ten noordoosten en een losstaande schuur ten zuidwesten van het erf. Buiten het erf, aan de straatkant is een vrijstaand bakhuis gelegen. Op het bakhuis na zijn alle hoevecomponenten gaaf bewaarde vakwerkconstructies in stijl- en regelwerk met witgekalkte lemen en bakstenen vullingen onder zadeldaken met gedeeltelijk Vlaamse pannen. Authentieke, te bewaren elementen zijn verder de traditionele indeling van het woonhuis (inkom – onderkelderde opkamer - twee grote vertrekken met een dubbele, centrale haard – reeks kleinere vertrekken) en van de schuur (centrale dorsvloer, langs weerszijden door een gebint van de belendende traveeën gescheiden). Het losstaande, aan de straatkant gelegen bakhuis is volledig in baksteenbouw opgetrokken en heeft een bewaarde ovenmond.

De sociaal-culturele waarde wordt als volgt omschreven:

Het semi-gesloten hoevecomplex met binnenerf en mestvaalt, bijhorende tuin ten zuidoosten en voormalige boomgaard met waterput ten zuidwesten is een typisch voorbeeld van een Vochtig Haspengouwse landbouwuitbating en getuigt als dusdanig van een eeuwenlange bouwtraditie en van de traditionele agrarische activiteiten in de regio.

Dient beschermd te worden als monument omwille van het algemeen belang, gevormd door zijn historische, historische in casu architectuurhistorische en sociaal-culturele waarden:

Hasselt (Kiewit): U-vormige vakwerkhoeve met losstaande bestanddelen en onmiddellijke omgeving, gelegen Nieuwe Heidestraat nr. 24

De historische waarde wordt als volgt omschreven:

De vakwerkhoeve met losstaande bestanddelen op een U-vormige plattegrond is een historisch gegroeid complex, waarvan het woonhuis vermoedelijk teruggaat tot het midden van de 19de eeuw gezien het volgens de kadastrale gegevens ouder is dan 1863 maar nog niet weergegeven staat in de Atlas van de Buurtwegen (ca. 1840-44). Ten laatste in 1863 werden de schuur en een gedeelte van de stalling (vermoedelijk de paardenstal) aan het woonhuis toegevoegd. De huidige, bakstenen koestal in het verlengde van de paardenstal bevindt zich op de plaats van een ouder, identiek volume, dat reeds afgebeeld staat in de Atlas van de Buurtwegen.

De historische, in casu architectuurhistorische waarde wordt als volgt omschreven:

De totaalconstellatie van de U-vormige vakwerkhoeve met losstaande bestanddelen is - op de verdwijning van het bakhuis na - intact bewaard. De componenten zijn geschikt rond een rechthoekig binnenerf en bestaan uit een parallel met elkaar, en haaks ten opzichte van de straat gelegen schuur en woonhuis, en een haaks op de schuur gelegen stalling. Het woonhuis en de schuur zijn opgetrokken in gaaf bewaard stijl- en regelwerk met (wit)gekalkte lemen vullingen onder zadeldaken met Vlaamse pannen. De stalling is volledig in baksteenbouw opgetrokken voor wat de koestal betreft en in stijl- en regelwerk met lemen en overwegend bakstenen vullingen voor wat de paardenstal betreft. Karakteristieke, te bewaren elementen zijn

verder de traditionele indeling van het woonhuis (inkom – twee grote vertrekken met een centrale haard langs de zuidwestkant – onderkelderde opkamer en enkele kleinere vertrekken langs de noordoostkant), het authentieke schrijnwerk van de deuren in het woonhuis, evenals de dwarse typologie van de schuur met een intacte gebint- en spantstructuur.

De sociaal-culturele waarde wordt als volgt omschreven:

Het historisch gegroeide, U-vormige hoevecomplex met rechthoekig binnenerf en bijhorende – thans gedeeltelijk verboste – tuin en weilanden (met als vermeldenswaardige elementen een oude waterput achter de stal, een beeldbepalende kastanje achter de schuur en een houtwal langs de servitudeweg) getuigt van een eeuwenlange bouwtraditie en van de traditionele agrarische activiteiten in de Kempen.

Dient beschermd te worden als monument omwille van het algemeen belang, gevormd door zijn historische, historische in casu architectuurhistorische en volkskundige waarden:

Hasselt (Runkst): Kapel van Hilst met onmiddellijke omgeving, gelegen Oude Truierbaan zonder nr.

De historische waarde wordt als volgt omschreven:

De Kapel van Hilst werd in 1850 door mevrouw Bamps-Lebon op haar landgoed opgericht ter nagedachtenis aan de aldaar door de Franse bezetter vermoorde strijders van de Boerenkrijg (05 december 1798). In 1938 werd de kapel verplaatst naar haar huidige locatie, een speciaal aangekocht en zeer nabijgelegen vierkant perceeltje grond langsheen de Oude Truierbaan dat verfraaid werd en waar de kapel heropgericht en hersteld werd. De oorspronkelijke kapel mag beschouwd worden als het oudste monument dat in Limburg opgericht werd ter herdenking van de gesneuvelde strijders van de Boerenkrijg.

De historische, in casu architectuurhistorische waarde wordt als volgt omschreven:

De kapel wordt gekenmerkt door een pittoreske, traditionele architectuur in stijl- en regelwerk met witgekalkte lemen vullingen en schelpindrukken onder een zadeldak met Vlaamse pannen en een centrale dakruiter. Het gebint van stijlen en schoren is opgetrokken in gepikte, ontschorste boomstammen. In het interieur van de kapel staat een beschilderd, gipsen afgietsel van een 16de eeuwse beeldtype "Christus op de koude steen" centraal.

De volkskundige waarde wordt als volgt omschreven:

De oprichting van de kapel als een nederig gebedshuis ter herdenking van de gesneuvelde strijders van de Boerenkrijg, getuigt van de bloeiende volksdevotie in het midden van de 19de eeuw. Na de oprichting werd ze een bedevaartsoord waar het Christusbeeld "Christus op de koude steen" vereerd werd. De kapel speelt vandaag nog steeds een rol in de 7-jaarlijkse Virga Jessefeesten en in de jaarlijkse herdenkingsplechtigheid van de Boerenkrijg. Ook religieuze devotie 'in strictu sensu' vindt nog sporadisch een uiting bij de kapel.

Dient beschermd te worden als monument omwille van het algemeen belang, gevormd door zijn historische, historische in casu architectuurhistorische en sociaal-culturele waarden:

Hasselt (Godsheide): langgestrekte vakwerkhoeve, gelegen Platte Vijversstraat nr. 8

De historische waarde wordt als volgt omschreven:

De langgestrekte vakwerkhoeve wordt reeds afgebeeld in de Atlas van de Buurtwegen en gaat bijgevolg in kern minstens terug tot de eerste helft van de 19de eeuw.

De historische, in casu architectuurhistorische waarde wordt als volgt omschreven:

Het betreft een langgestrekte vakwerkhoeve onder een zadeldak met Vlaamse en mechanische pannen. De vakwerkstructuur is gaaf bewaard in gepikt stijl- en regelwerk met witgekalkte, versteende vullingen op een verhoogde bakstenen stoel. De schuur-stal-woonhuis ordonnantie is behouden. Karakteristiek is verder de traditionele indeling van het woonhuis met een inkomhal/-'nere', twee grote vertrekken met een centrale haard en een onderkelderde opkamer.

De sociaal-culturele waarde wordt als volgt omschreven:

De langgevelhoeve in vakwerkbouw met nog duidelijk afleesbare agrarische functionaliteit (schuur – stal – woonhuis) vormt een waardevolle getuige van een eeuwenlange bouwtraditie en van de traditionele agrarische activiteiten in de Kempen.

Dient beschermd te worden als monument omwille van het algemeen belang, gevormd door zijn historische, historische in casu architectuurhistorische en sociaal-culturele waarden:

Hasselt (Rapertingen): L-vormige vakwerkhoeve met onmiddellijke omgeving, gelegen Trekschurenstraat nr. 37

De historische waarde wordt als volgt omschreven:

De L-vormige vakwerkhoeve, "Vandeweyerwinning" genaamd, is een historisch gegroeid landbouwbedrijfje, dat zich ontwikkelde vanuit een vroeg 19de eeuws (mogelijk laat 18de eeuws) woonhuis, dat reeds ingetekend staat in de Atlas van de Buurtwegen en aanvankelijk vermoedelijk een soort daglonershuisje was. In de loop van de tweede helft van de 19de eeuw werd het woonhuis vergroot met enkele verdwenen componenten (vermoedelijk een stalletje tegen de zuidwestkant van het woonhuis en een losstaand bijgebouwtje). Vervolgens werd op het einde van de 19de – begin van de 20ste eeuw een tweede stal (een later tot paardenstal omgebouwde koestal) tegen de noordoostkant van het woonhuis aangebouwd. De dwarsschuur (met ingebouwde koestal) werd naar verluidt in 1919 aangekocht en in 1920 haaks ten opzichte van het woonhuis opgericht. Pas op de kadastrale mutatieschets van 1940 wordt de huidige configuratie van het hoevecomplex weergegeven, waarbij voor de eerste maal de haaks op het woonhuis gelegen dwarsschuur, het losstaande varkensstalletje en het vrijstaande bakhuis met bergplaats/voederhok opgetekend worden.

De historische, in casu architectuurhistorische waarde wordt als volgt omschreven:

De historisch geëvolueerde, L-vormige totaalconstellatie van het hoevecomplex is intact bewaard en bestaat uit een stal-woonhuis, een haaks op het woonhuis gelegen dwarsschuur, een losstaand bakhuis met aansluitende bergplaats/voederhok, en een losstaand varkensstalletje. Het woonhuis met aangebouwde koe/paardenstal en de dwarsschuur zijn gaaf bewaarde vakwerkconstructies in gepikt stijl- en regelwerk met witgekalkte lemen vullingen onder zadeldaken met Vlaamse pannen. Authentieke, te bewaren elementen zijn onder meer de grotendeels nog aanwezige, traditionele indeling van het woonhuis (voorhuis – twee grote vertrekken met dubbele wandhaard), de karakteristieke indeling van de schuur met een centrale, dwars ten opzichte van de lengteas gesitueerde dorsvloer, en de gave dakgebintes met telmerken. Het losstaande bakhuis is volledig in baksteenbouw opgetrokken onder een zadeldak met Vlaamse pannen en heeft een goed bewaarde oven. De bergplaats/voederhok in het verlengde van het bakhuis is een gaaf bewaarde vakwerkconstructie in gepikt stijl- en regelwerk met witgekalkte lemen vullingen onder een doorlopend zadeldak met Vlaamse pannen. Het losstaande, bakstenen varkensstalletje onder een zadeldak met mechanische pannen maakt net als het bakhuis integraal deel uit van de historische ontwikkeling van het complex. Langs de noordwestkant van het woonhuis is een oude waterput met betonnen bovenbouw bewaard.

De sociaal-culturele waarde wordt als volgt omschreven:

Het historisch geëvolueerde hoevecomplex in vakwerkbouw met bijhorend erf (met een relatief goed bewaarde structuur en oude erfbeplanting met onder meer restanten van windvangen, knotwilgen, wilgen, elzen- en hazelaarstruiken en gemengde hagen op de perceelsgrenzen, vier oude eiken op de zuidoostelijke perceelsgrens, enkele verspreide notelaars, de restanten van een boomgaard en een drinkpoel ten zuidoosten en een waterput ten noordwesten van het woonhuis) vormt een karakteristieke getuigenis van de traditionele, agrarische exploitatie in Vochtig Haspengouw.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

- A. De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 23 juni 2006 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994 en 22 augustus 2006).

14 DEC. 2010

Brussel,

Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand

Geert BOURGEOIS